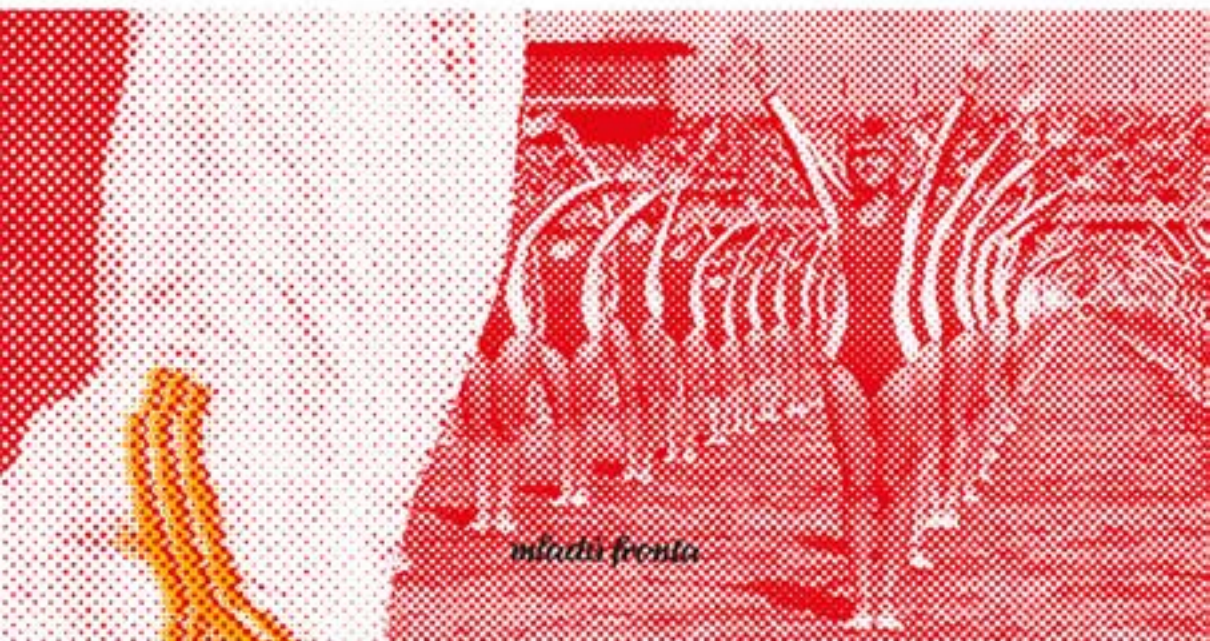

SPORTU ZDAR!

Jak se fandilo a sportovalo
za Husákových dětí

PETR NEČADA

mládež fronta

Sportu zdar!

Vyšlo také v tištěné verzi

Objednat můžete na
www.mf.cz
www.albatrosmedia.cz

MLADÁ FRONTA

Petr Nečada

Sportu zdar! – e-kniha
Copyright © Albatros Media a. s., 2025

Všechna práva vyhrazena.
Žádná část této publikace nesmí být rozšiřována
bez písemného souhlasu majitelů práv.

ALBATROS **MEDIA**

**SPORTU
ZDAR!**

Až se pro vás tato kniha stane historií, pošlete ji dál. Zajistíte tak, že její odkaz zůstane naživu díky **www.restorio.cz**.

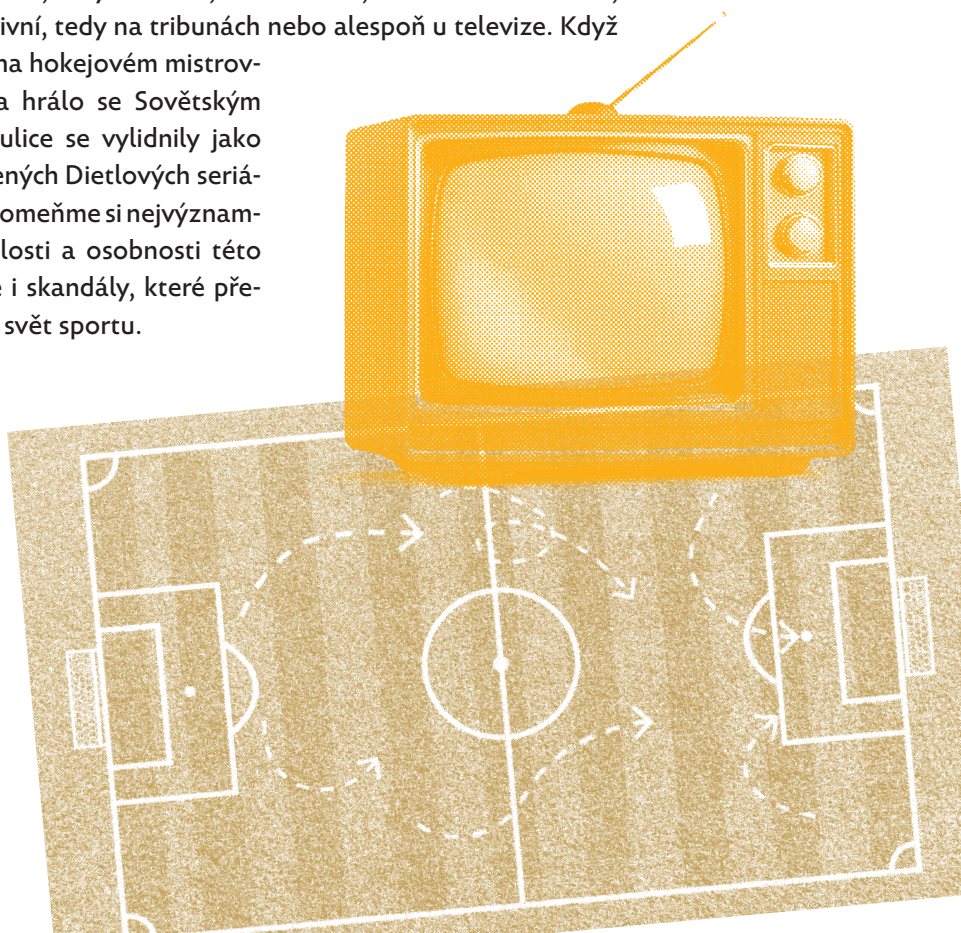
Albatros Media podporuje udržitelný rozvoj, který vrací použitým věcem smysl. On-line antikvariát Restorio vaše knihy odkoupí a zaplatí vám ihned – nečekáte, až se prodají. Získané peníze si můžete nechat nebo si vyberete charitu, kterou jimi podpoříte. V tom případě navýší Restorio částku o 20 %.

copyright © Petr Nečada, 2025
fotografie © ČTK, Shutterstock

ISBN tištěné verze 978-80-204-6473-6
ISBN e-knihy 978-80-204-6474-3 (1. zveřejnění, 2025) (ePDF)

NA HŘIŠTI I U TELEVIZE

Jak se fandilo a sportovalo za Husákových dětí? Řeč je o letech sedmdesátých a osmdesátých, kdy do všeho, tedy i do sportu, zasahovala komunistická strana, případně o něm aspoň ráda mluvila. Ostatně i Československý svaz tělesné výchovy, pověstný ČSTV, byl řízen stranou a v jeho čele stáli osvědčení soudruzi. Na druhou stranu mnozí vzpomínají právě na normalizaci jako na dobu, kdy byli mladí a sport patřil k jejich životu. Ať už aktivní, tedy na hřišti, v tělocvičně, na kurtu či v bazénu, nebo pasivní, tedy na tribunách nebo alespoň u televize. Když se třeba na hokejovém mistrovství světa hrálo se Sovětským svazem, ulice se vylidnily jako při oblíbených Dietlových seriálech. Připomeňme si nejvýznamnější události a osobnosti této doby, ale i skandály, které přesahovaly svět sportu.

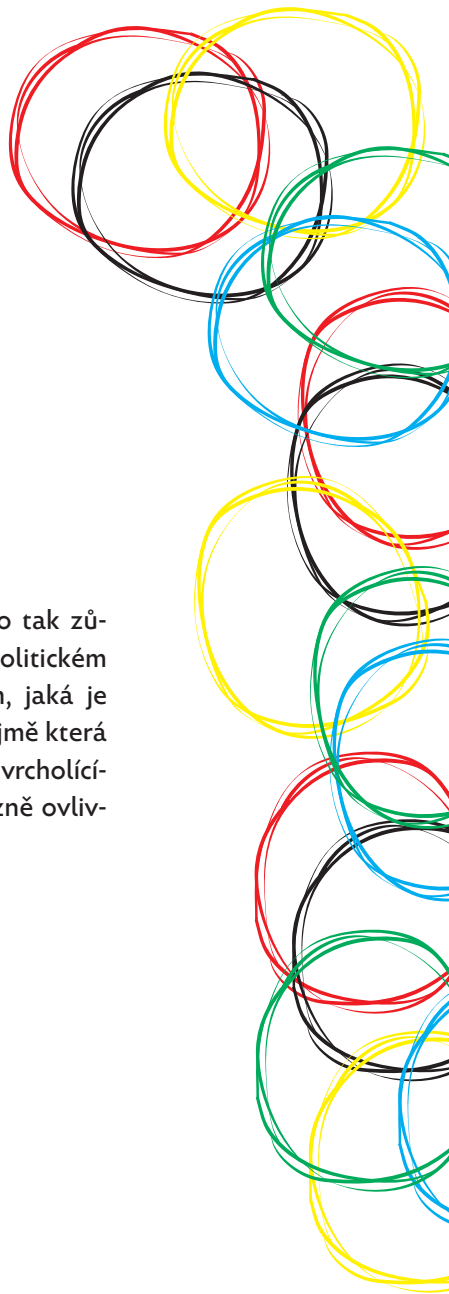
PROKLETÉ OLYMPIÁDY

Politika a sport? Odjakživa patří k sobě a nejspíš to tak zůstane. Ani olympijské hry se nikdy nekonaly v politickém vzduchoprázdnu, naopak vždycky záleželo na tom, jaká je situace ve světě, jestli se válčí, nebo je mír, a samozřejmě která země olympiádu pořádá. Bojkoty, vylučování... V éře vrcholícího soupeření Západu a Východu politika sport výrazně ovlivňovala. Několikrát to odnesly i olympijské hry.

STÍN MRTVÝCH NAD MNICHOVEM

Rok 1972. Mnichov a celá Spolková republika Německo se těší, až zde začnou letní olympijské hry. Bude to příležitost ukázat, jak se země změnila od neblaze proslulé olympiády v nacistickém Berlíně roku 1936. Pořadatelé vyhlášovali: „Uvidíte nové, demokratické Německo!“ Myšleno bylo západní Německo.

Hry byly zahájeny v Mnichově na novém Olympijském stadionu a několik dní to vypadalo, že všechno běží tak, jak má. Jenže...

↓ Den hrůzy
na olympijských
hrách v Mnichově.
Maskovaný palestinský
terorista sleduje situaci
z budovy, v níž bydleli
izraelští sportovci.

Nadešlo neblahé úterý 5. září. Kromě několika lidí z palestinské teroristické skupiny Černé září nikdo na světě netušil, jak krvavě se tohle datum zapíše do historie. Na konci dne zůstalo jedenáct mrtvých izraelských sportovců a trenérů, účastníků olympiády.

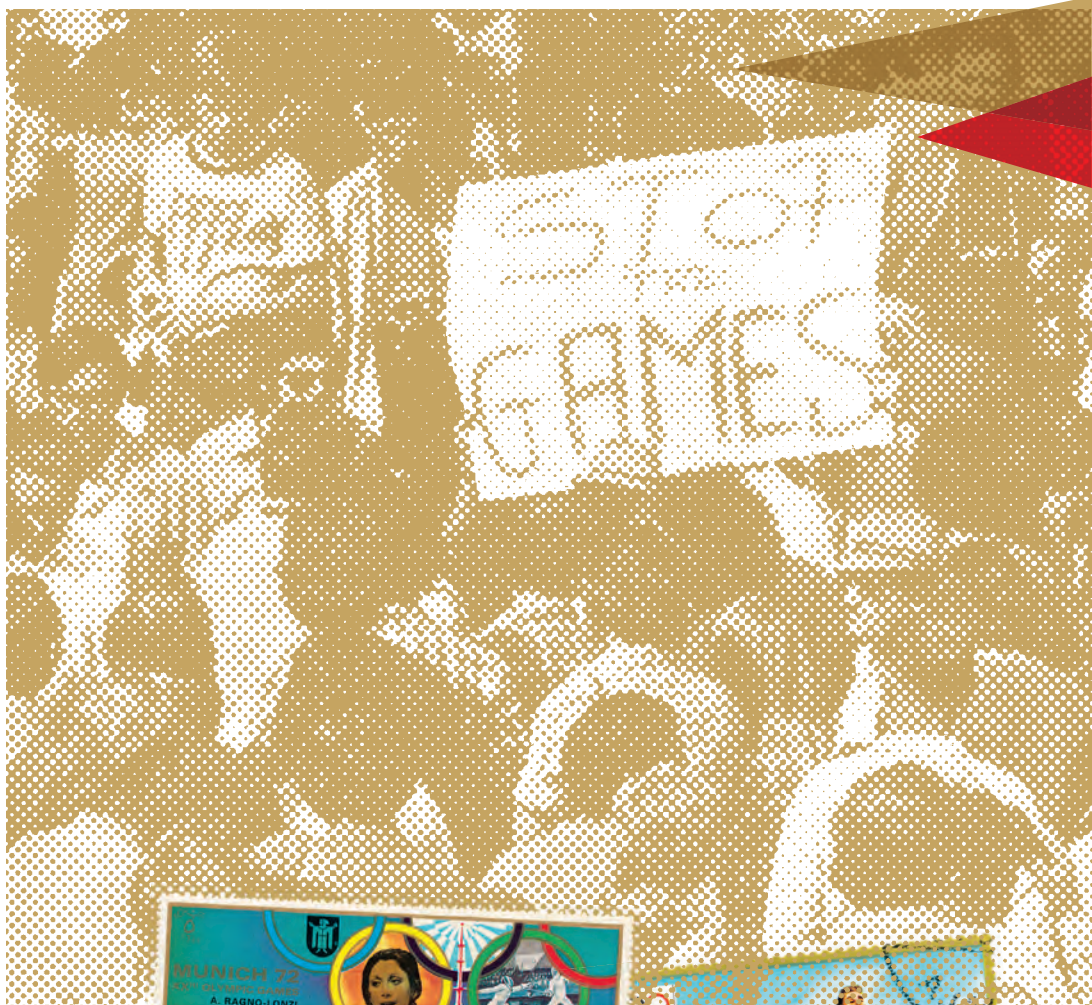

Ráno v půl páté vniklo několik mužů do budovy, v níž pobývala izraelská výprava. Při první potyčce zemřeli jeden vzpěrač a jeden trenér. Dalších devět sportovců teroristé zajali. Žádali za ně propuštění víc než dvou stovek palestinských a arabských vězňů zadržovaných v Izraeli a pro sebe volný odchod.

Při vyjednávání se projevílo, že pořadatelé ani německé bezpečnostní orgány nebyli na něco takového vůbec připravení. Tolik amatérských chyb se jen tak nevidí. Když se například na střeše začali pohybovat policisté, únosci je viděli v televizi v přímém přenosu.

Sportovní soutěže byly přerušeny, olympijské vlajky spuštěny na půl žerdi.

Večer po desáté hodině thriller vyvrcholil. Únosci a jejich zajatci vyšli z budovy, nasedli do vrtulníků a odletěli na letiště, kde čekalo letadlo. Když už to vypadalo, že odletí do některé arabské země, policie nečekaně spustila

palbu. Jak bylo zfušované toho dne všechno, tak i závěr byl děsivý. Únosci zavraždili všechny zajatce. Celková bilance brala dech: jedenáct mrtvých Izraelců, jeden mrtvý německý policista, pět mrtvých Palestinců.

Den poté se konala smuteční tryzna a odpoledne se opět začalo soutěžit s tím, že olympijská myšlenka je nesmrtelná. Nic už však nebylo jako dřív, bezstarostné hry mládí a úsměvů se proměnily ve hry nervozity, stísněnosti, slz a strachu.

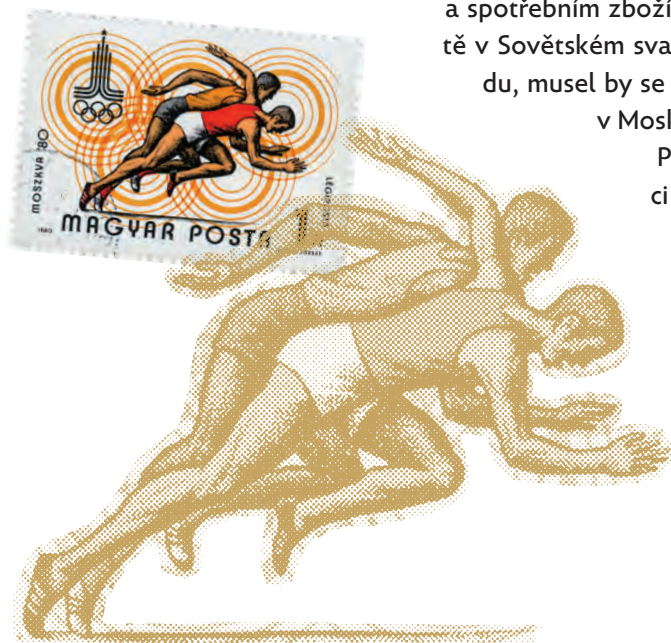
DO MOSKVVY NEJEDEME...

V říjnu 1974 Mezinárodní olympijský výbor rozhodl, že olympijské hry v roce 1980 uspořádá Moskva. Jásalo se nejen v Sovětském svazu, ale i v celém komunistickém bloku. *Rudé právo* nadšeně oznamovalo: „Poprvé v hlavním městě socialistické země!“ *Československý sport* nezůstal pozadu: „Zasloužená odměna hlavnímu městu země, která je vůdčí silou světového pokroku, snahy o mír a přátelství mezi národy.“

Moskva se připravovala jako nikdy. Budovala se nová sportoviště, opravovala a modernizovala stará, stavěly se hotely, rozšiřovalo se letiště. Podobně jako při sjezdech komunistické strany měla být Moskva přednostně zásobována potravinami a spotřebním zbožím. Kdo by nic nevěděl o životě v Sovětském svazu a přijel pouze na olympiádu, musel by se vracet domů s pocitem, že žít v Moskvě je nádherné.

Potom však zahřmělo. Na konci roku 1979, necelých sedm měsíců před zahájením olympiády, vtrhla sovětská vojska do Afghánistánu. Vypukla válka, v níž byl Sovětský svaz agresorem.

Západ nemohl nereagovat. Nebylo možné se tvářit, jako by se nic nestalo. Na protest proti invazi neposlalo své

sportovce do Moskvy na olympiádu 65 zemí. Další státy, například Francie, Velká Británie, Itálie, Španělsko nebo Austrálie, sice svým reprezentantům umožnily startovat, ovšem bez práva použít vlajku a hymnu. Her se zúčastnilo pouze osmdesát zemí, nejmíň od roku 1956.

Komunistická média spustila obvyklou kampaň. V jejich očích nebyl vinen agresor, tedy Sovětský svaz, nýbrž západní země v čele s USA. Takhle to pod titulkem „Proti lžím a vydírání“ vidělo *Rudé právo*: „Bojí se toho, že mnoho lidí, kteří přijedou do Moskvy, pozná na vlastní oči, kolik lží jim bylo o Sovětském svazu řečeno, jak ubohé jsou všechny pomluvy západní propagandy, z čeho pramení životní jistoty v socialistické společnosti i síla socialistického sportu. Toto, a ne uměle vykonstruovaná afghánská otázka jsou hlavní důvody, proč americký prezident a další reakční politici USA i jiných zemí rozpoutali zuřivou kampaň proti moskevské olympiádě.“

... A MY DO LOS ANGELES TAKY NE

Když vy jste nám bojkotovali Moskvu, tak my vám – to dá rozum – budeme bojkotovat Los Angeles. Kdo dopředu odhadoval, že to takhle dopadne, nespletl se. Čtyři roky čekali Sověti na odvetu – a dočkali se. Dva měsíce před zahájením olympiády v roce 1984 vyhlásil Sovětský svaz bojkot této vrcholné sportovní akce. Okamžitě bylo jasné, že je otázkou několika dní, než se stejně „rozhodnou“ jeho satelity včetně

Československa. Taky že ano, k bojkotu se přidával jeden stát komunistického bloku za druhým. Výjimku tvořily pouze Rumunsko a Jugoslávie, které vždycky měly poněkud zvláštní postavení a odmítaly se podřídít sovětskému nátlaku.

Obrovské zklamání to bylo především pro sportovce. Mnozí se těšili, že v Los Angeles vyvrcholí jejich kariéra. Snili o medaili. Jarmila Kratochvílová, Helena Fibingerová, Imrich Bugár, to jsou jen tři jména za všechna. Aby toho nebylo málo, nešťastní sportovci museli v televizi a novinách vykládat, jak schvalují tohle rozhodnutí. Až po pádu režimu mohli veřejně říct, jak jimi bojkot otrásl a jak se s ním nikdy nevyrovnali.

Jako jakýsi trucpodnik uspořádali Sověti přátelskou akci nazvanou Družba 84. Naši sportovci se povinně zúčastnili. Kdo by se chtěl omluvit, musel počítat s tím, že se sportem nejspíš skončí. Zpravodajství bylo pochopitelně mnohem obsáhlejší než ze samotné olympiády.

Když už Sovětský svaz rozhodl o bojkotu, musel si taky vymyslet důvod. Na co svoji neúčast svést? Ano, už to máme: nedostatečné zajištění bezpečnosti a nerespektování důstojnosti sportovců.

Národní olympijský výbor SSSR to rozvinul: „Za přímé podpory amerických úřadů se prudce aktivizovaly různé extremistické organizace a skupiny, které si za cíl otevřeně kladou vytvoření nesnesitelných podmínek pro pobyt delegace SSSR a pro vystoupení sovětských sportovců. Připravují politické demonstrace proti SSSR a ozývají se nezastírané výhrůžky fyzické likvidace.“

Kampaň, která se vzápětí spustila, byla grandiózní.

Rudé právo: „Americké úřady znemožnily účast sovětských sportovců na olympiádě.“ *Československý sport:* „V USA jsou nadále rozněcovány šovinistické nálady, stupňuje se protisovětská hysterie.“

A tak dále, a tak podobně...

A TEĎ UŽ PŘEPOJUJEME...

Sportu zdar a fotbalu zvlášť, vážení příznivci televizní kopané! Řekněte tohle před pamětníky a každý je hned doma. Ano, fotbalové přenosy v televizi a tradiční pozdrav komentátora Víta Holubce. Když se vysílalo ze zahraničí, byla to vždycky událost. Hlasatelka přivítala diváky a oznámila to nejdůležitější: „A teď už přepojujeme do Paříže... Mnichova... Londýna..., kde je připravený Vít Holubec... Karol Polák... Štěpán Škorpil... Luděk Brábník...“ Televize vysílala nejen přímé přenosy, ale taky připravovala dokumenty, jimiž občas překročila hranice sportu. Do dějin vstoupily především dva strhující a vrcholně emotivní filmy, oba popisovaly životní boj Františka Venclovského. To byl obdivuhodný, nezdolný muž. Když mu po těžkém úrazu hrozilo ochrnutí, začal plavat. A měl sen, že pokoří kanál La Manche. První pokus v roce 1970, znamenavý ve filmu *Poražený vítěz*, mu nevyšel. Rok poté to už jako první plavec z Československa dokázal. Vstoupil do moře ve Francii a za víc než patnáct hodin z něj vylezl v Anglii. Opět u toho byli filmaři, kteří natočili dokument *La Manche – můj osud*. Díky tomu celá republika slyšela památnou a často citovanou větu Františka Venclovského: „Já su tak šťastné!“ Takhle se ten výrok celé roky traduje. Ovšem když si film pustíte, možná uslyšíte: „Já su tak šťastnej!“ Tak si vyberte.

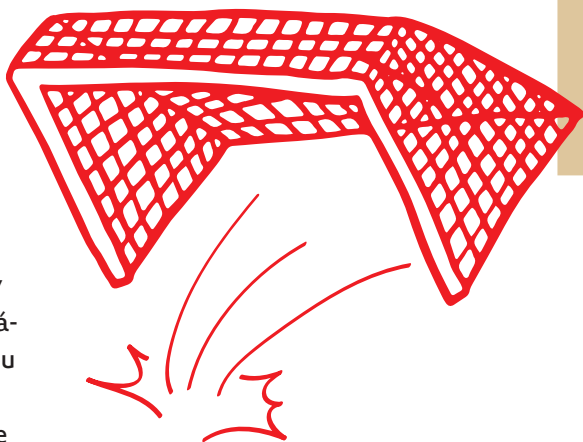
KDYŽ SE HOKEJISTÉ POPEROU

Nejhorší bylo, když se naši hokejisté poprali se sovětskými. Nebylo snad těžšího úkolu pro sportovní novináře a komentátory, než vybruslit z této šlamastiky. Celé roky vytvářeli atmosféru, jak spolu hráči obou týmů kamarádí – a najednou rvačka!

Jedna z největších se strhla v roce 1978 na mistrovství světa v Praze. Začali ji sovětské hokejisty poté, co dostali gól. Kamery Československé televize nejprve decentně zabíraly diváky a dokonce strop Sportovní haly ČSVT, snad ve víře, že potyčka mezitím skončí. Jenže neskončila, naopak vrcholila a zapojovali se do ní další hráči. Bylo jasné, že kamery se musí vrátit na led, protože jednak už bylo neúnosné se tvářit, že se nic neděje, jednak šel obraz i do dalších zemí, tudíž zahraniční diváci měli právo na plnohodnotný přenos. Lidé u televize se škodolibě bavili.

Noviny se incidentu věnovaly velice zdrženlivě, jako by se nestal. *Československý sport* cudně uvedl: „Vzápětí došlo k politováníhodné potyčce, z níž obě mužstva vyšla s dvěma pětiminutovými tresty.“ O nic víc se nerozepsalo ani *Rudé právo*: „Zcela zbytečně pak došlo k potyčce hráčů, za což si vysloužili P. Šťastný, Zajíček, Fetisov a Fedorov po pěti minutách trestu.“

Jinak ovšem platilo, že hokejisté SSSR se neprali, neprovozovali, nebyli záluďní a zákešní, kdepak je nějak kritizovat.

NA SOVĚTY SE PÍSKALO

Na mistrovství světa v Praze roku 1985 nastoupily k závěrečnému utkání týmy SSSR a USA. V jednu chvíli propukla mela, kdy se hráči rvali jako o život. Diváci ve Sportovní hale, a to byl ten malér, stáli jednoznačně na straně amerických hokejistů a sovětské vypískali. Pro soudruhy bylo otřesné slyšet, jak skoro celá hala buřácela: „Jú-es-ej! Jú-es-ej!“ Tedy USA! USA!

Československý sport psal: „V 52. minutě došlo k bitce, do níž se postupně zapojili hráči obou mužstev.“ A *Rudé právo*: „O to zbytečnější byly potyčky, které poznamenaly závěr jinak jednoznačného zápasu.“ Celkem logicky se nikdo nepouštěl do rozebírání ošemetné situace, ani se nevracel k tomu, že sověští hráči byli znovu vypískáni dokonce i při závěrečném ceremoniálu.

Hned po šampionátu napochodovali šéfredaktoři na příslušné oddělení ÚV KSČ, kde dostali jasný pokyn odsoudit chování části obecenstva. V dalších dnech vyšly takové články:

„Bohužel na velmi zdařilý šampionát, připravovaný více než rok stovkami organizátorů, vrhla stín událost, která nesvědčí o sportovním duchu všech návštěvníků. Nedlouho poté, co při závěrečném ceremoniálu dozněl bouřlivý potlesk našim i kanadským hokejistům, přebírali bronzové medaile sověští reprezentanti. Slavnostní akt však provázal pískot části hlediště. Takové hulvátství, neúcta k mužstvu, jehož hra byla ozdobou šampionátu, jsou odsouzeníhodné a nelze je ničím omluvit.“

„Mrzelo nás, že na tribunách byli při některých střetnutích i takoví, kteří svými pokřiky a pískáním nepřispěli k dobré sportovní atmosféře a celkové pohodě. Chování některých

návštěvníků Sportovní haly, zejména při slavnostním předávání medailí a trofejí, nemělo se správným sportovním fanovstvím nic společného.“

„Zejména při slavnostním zakončení prokázala část diváků neúctu k našim soupeřům, k hráčům, kteří si naopak za své vysoké hokejové umění zaslouží obdiv, uznání. Že tím vrhli stín na jinak tolik krásnou atmosféru turnaje, si ti, co se ukryli do anonymity, svým nepěkným chováním ani snad neuvědomili.“

XV. SJEZD KSČ

Naši reprezentanti mohli dobývat sebevětší vítězství, jakmile se konal sjezd komunistické strany, všechno šlo stranou. Ani deník *Československý sport*, který se už podle názvu měl věnovat pouze sportu, neměl jinou možnost.

V pondělí 12. dubna 1976 už běželo naplno hokejové mistrovství světa v Katovicích, které Československo nakonec vyhrálo. Jenže taky začínal sjezd strany. Takže nahoře přes celou stránku se skvěl barevný titulek, i když deník byl normálně černobílý: ZDAR JEDNÁNÍ XV. SJEZDU KSČ!

Další velké články na první straně měly titulky „Dnes ve Sjezdovém paláci“ a „Dopis ústředního výboru ČSTV XV. sjezdu KSČ“. Dopis, který byl opravdu dlouhý, začínal takhle: „Drazí soudruzi, přijměte upřímné soudružské pozdravy československých sportovců a tělovýchovných pracovníků. Zdravíme XV. sjezd Komunistické strany Československa, která moudře a ve jménu šťastného života všeho lidu řídí osudy naší

